

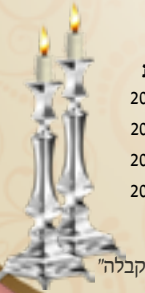

ז'עת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 331 פרשת: דברים שבת קודש ד' מנחם-אב תש"פ (25 ביולי 2020 למניינם)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תל-אביב	19:23	20:23	ציאה	ר"ת
ירושלים	*19:06	20:21		
חיפה	19:14	20:24		
באר שבע	19:22	20:21		

*לנוהגים 40 דק' 18:46

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

להקמת שכינתא מעפרא, כיצד?

ולעשות שלום בית, לוותר ולהשלים ולבטל המחלוקת, לוותר ולהרבות שלום, לוותר ולהצטער ולהשכים לבית הכנסת ולהתלהב במצוות, ולהיות זהיר וזריז לכבוד ה' יתברך. כל זה נקרא שעושים מסירות כמו אבלות על ההורים שמתו ל"ע. כך לכבוד ה' יתברך! וזה מורנו בשם החודש מנחם אב! כאילו האבא הגדול ה' יתברך אומר לנו, בני תנחמו אותי, תקדשו שם שמים. לאהוב מה שה' אוהב ולשנא מה שה' שנא. וגם כשאנשים קטנים כמונו עושים כך, יש בזה רעש גדול בשמים.

וידוע מהריטב"א (סוף תענית) שיהיה פעמיים תחית המתים, הראשונה לאותם שהתאבלו בליבם תמיד על ירושלים, שהם יזכו לראות בבנין בית המקדש יורד מהשמים בבחינת הראנו בבנינו! בבחינת ותחזנה עינינו בשוכך לצינו! מי שזכה לשמירת העיניים במסירות ואהבה וביטל מעצמו כל מיני מכשירים הגורמים ליצר הרע, ובוזה מחה על כבוד שמים. הוא יזכה לקום בתחית המתים הראשונה. והשאר יקומו אחר כך, בלי לזכות לראות בבנין בית המקדש!

הכוונה הנכונה והרצויה בעבודת ה'

ובספר הברית, של המקובל בקבלה מעשית, חוקר וחסיד לפני 200 שנה (עיין ס' הגוליס בערכו), מביא באריכות (סוף מאמר טו) שיש העוסקים בתורה ומתחזקים בתפילה ועושים מצוות כרימון, אבל זה לא לכבוד ה' אלא לצורך עצמם ותועלתם ולא מכוונים לפדות השכינה מהגלות אלא רוצים פונסה טובה, רוצים בריאות וחיים טובים, רוצים גן עדן ועולם הבא, ולא מכוונים לשם שמים! אבל מי שזכה, יודע שצריך לכוין לקיים את המצוות כדי להרבות כבוד שמים. וכאשר עושים באמת לשם שמים זה פדיון כללי ועולמי, וגם אם אנחנו אנשים קטנים, מכוונה נכונה הגאולה מתקרבת מהר מאד מאד. ע"ש.

וזה כדברי רבינו הקדוש הגר"ח מוולוז'ין זיע"א בספר נפש החיים, שיש לכוין בבקשות בתפילה לא רק לטובת עצמנו אלא בעיקר למען כבוד שמים. ולמרות שזה בקשה לצרכים גשמיים, הכוונה צריכה להיות שכאשר הבקשות מתקיימות יותר קל לקדש שם שמים. ויש לכוון כן בכל ברכה ועל כל בקשה שיהי להקמת שכינתא, כלומר למען כבוד שמים שנוכל להיות עובדי ה' יתברך טובים יותר.

ועל זה כתוב בזוהר הקדוש (פסחא מוקת קפ"ו, א), כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי,

כדי שנבין עד כמה חסר כבוד שמים, נתאר לעצמינו מצב הפוך. עם ישראל זוכה לביאת המשיח בבי"א, כל העולם רואה את תחיית המתים, בית המקדש יורד בנוי מהשמים, כל העולם יגידו תמיד "ה' אחד ושמו אחד", הגויים וכל שונאי ה' מבקשים את נפשם למות... כמה כבוד שמים היה? כמה קידוש שם שמים גדול זה?

אבל לצערנו, כל זה איננו!!! שמו של ה' יתברך מחולל בגויים, יש הרבה שמעוים לא להכיר בו - עפרא לפומיהו! אז בעת כזו, יש לנו תפקיד! כביכול לפדות את כבוד ה' מהשכי! ואין עושים את זה? תפקידינו הוא לצפות לגאולה, לחכות כל יום למשיח צדקנו, לחכות לרגע בו כל העולם יצעק "ה' אחד ושמו אחד"! זה הפדיון שבויים המרום והנשגב ביותר.

יש לדרוש ולתבוע ולהצטער עבור בית המקדש

וכאשר יהודי מתאמץ להרבות כבוד שמים, ומצטער על חוסר כבוד שמים, ומתאמץ לקיים את מצוות ה' בשמחה ובאהבה לכבוד ה' יתברך, בזה מראה כמה כבוד שמים יקר בעיניו, וזה הזכות הגדולה לגאולה, זה מה שמביא את הגאולה!

כי יש לדרוש ולעשות תמיד לכבוד ה' יתברך, והנביא ירמיה (פרק ז') צועק, "ציון היא דורש אין לה!" ודרשו חז"ל (סוכה מא). שיש לדרוש ולתבוע ולהצטער ולבקש במיוחד יום יום עבור ציון, שזה בית המקדש וירושלים. וזה עבודה גדולה לשכוח מהצרות שלנו, ולזכור ולבכות תמיד על בית המקדש והמשיח, שעל ידי זה יתרבה כבוד שמים, וזה כעין פדיון שבויים רוחני, כאמור.

כבוד שמים בעפר

בתיקוני זוהר (תיקון ו'), מאריך לבאר על התיקון הגדול להקמת שכינתא מעפרא. ומבאר, שכשאין בית מקדש, השכינה בעפר. שכינה הכוונה כבוד שמים, כלומר נכון שה' יתברך מלך העולם, וה' אחד ושמו אחד! אבל בעולם הזה, זה לא ניכר! אין כבוד מספיק לה' יתברך! כי בעוונותינו הרבים, איש הישר בעיניו יעשה (תעוקס, בעיניו יעשה) וזה חילול השם! כלומר: האוויר חלל, ולא רואים בו כבוד שמים! ה' יתברך שוכן איתנו, אבל הכבוד שלו לא ניכר בארץ.

וזה סיבת האבלות שיש לכולנו לעשות להצטער על כבוד שמים, לוותר על הכל כדי לקדש שם שמים. כי כאשר המלך מבקש בקשה כולם מוותרים על רצונם לכבודו, ועל אחת כמה וכמה על רצון ה' יתברך שהוא מלך מלכי המלכים! לוותר

ימי בין המצרים, אלו הימים שבין י"ז בתמוז לט' באב, שיש מצוה להתאבל בהם באופן מיוחד יותר מכל השנה על חורבן בית המקדש, ועל כבוד שמים שחסר היום בעוונותינו הרבים.

יש לברר, מה האבלות המיוחדת שיש לעשות בימים אלו? וכיצד אנשים פשוטים כמונו יכולים לעורר על כך ולהביא לידי ביטוי את האבלות על החורבן? ומה עושים עם כל המתאבלים על ירושלים שנפטר לחיי העולם הבא, ולא זכו לראות את ביאת המשיח ותחיית המתים ובנין בית המקדש, האם הם התאבלו לחינם?

כמו כן ננסה להבין את המשפט: "קודשא בריך הוא ושכינתה" משפט שאנו מזכירים כמה פעמים ביום!

הפדיון שבויים המרום והנשגב ביותר

ולהבין את כל הנ"ל יש להקדים, ידועה מעלת מצוות פדיון שבויים, עד שנפסק להלכה (ויר"ד סימן כ"א) שמותר להשתמש בכספי הקדש של בית המדרש ותלמוד תורה, עבור פדיון שבויים בידי גויים! כי מי שנמצא בשבי אצל הגויים הוא בסכנת חיים כל רגע, לחרב ולרעב רחמנא ליצלן. ולכן, פדיון שבויים מצוה רבה היא (עיין ב"ב טז). וכידוע רבינו הגדול מרן זיע"א פסק שצריך לשחרר גם יותר מאלף מחבלים כדי להציל את החייל גלעד שליט הי"ו, וכך עשו הלכה למעשה. ואף שאמרו חז"ל (מגילה טז) גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות, אין זה מוריד מחשיבות פדיון שבויים, כי אכן תורה, אין למעלה הימנה!

יש עוד סוג של פדיון שבויים, שגדול יותר מהפדיון הנזכר! והוא, להציל נשמות של אנשים תועים וטועים מדרך התורה והיראה, להצילם ולחזקם ולקרנם ליהדות! וזה גדול יותר מלהציל חיי אדם בלבד. כי כידוע, גדול המחטיאו יותר מההורגו! ולכן עדיף וצריך להביא תלמיד חכם רב גדול לבית הכנסת / לקהילה / לצבור, ולכל התושבים. וזה מצוה יותר מלהביא חזן, או לערוך שיפוצים בבית הכנסת, ולהחליף ריהוט וכיוצא בזה. הצלת נפשות רוחנית היא פדיון שבויים הגדול ביותר (עיין ביב"א ח"ז יור"ד סי' י"ח).

אמנם, יש עוד פדיון שבויים גדול יותר משני הפדיונות הנזכרים! והוא, לדאוג ולהתאמץ במסירות נפש ממש לכבוד את ה' יתברך. שהרי אין בית מקדש, אין קרבנות, אין עלייה לרגל, אין קיבוץ גלויות, אין תחיית המתים, אין עדיין ביאת המשיח, וכל זה מראה ומבטא חוסר כבוד שמים, וחוסר גדול בהאדרת והגדלת שמו יתברך!!!

וחלקכם יישארו בחוץ, יהיו תמיד כאלה שיאמרו: "חבל שלא היינו אתכם, כי אז היינו יכולים לתרץ תירוצים אחרים למשה רבנו ולהסביר לו עד כמה התוכחה שלו לא מוצדקת".

כלומר, אם הוכחת את בנך, אם באת לבני המשפחה עם הערה. שים לב - מעבר לעטיפה היפה, ומעבר לזהירות הרבה שלא יקרו פה בעיות בעקבות הפגיעה מאותה הערה - שלא תישאר פרצה לתירוצים שהיו יכולים לעלות אילו לא היית אומר את הדברים בצורה מושלמת. לדוגמא, אם אתה יושב מול ילד ומסביר לו מדוע התנהגות מסוימת אינה ראויה, אל תשאיר מקומות פתוחים לשיקול דעתו של הילד, שמחר יצטרך להחליט מחדש האם ההערה שלך נכונה לאותו מקרה ספציפי או לא, אלא תזכור תמיד לכסות הכל.

דהיינו, לפני שמגיעים עם הערה, לפני שמגיעים עם ביקורת, צריך להכין 'שיעורי בית'. ושיעורי הבית צריכים להיות מושלמים עד כדי כך שלא תישאר פרצה. כי אם השארת פרצה, הגשת מראש את הביקורת בצורה בעייתית, ומחר אין לך להלין אלא על עצמך על כך שהביקורת לא ספקה את מטרתה.

דבר נוסף, כאשר משה העיר את הערותיו לבני ישראל, הוא עשה זאת בצורה של רמזים. כאשר הוא אמר להם את המסעות אותם יחד הוא צלח, הוא אמר: "בין פֶּאֶרְן וּבֵין תְּפֹל וּלְבָן וַחֲצֵרֶת וְדֵי זָהָב" (דברים טו, 6). במילים "תופל ולבן" הוא רמז להם על כך שתפלו על המן לילות שוא. "ודי זהב", רמז על מעשה עגל הזהב.

כלומר, גם בשעה שמגיעים להעיר הערה, צריך לשים לב לשני דברים: **קודם כל** לשמור על הכבוד של מי שעומד מולך, ולא לומר לו בצורה ברורה וישירה את הבעיות והעוולות אותן עשה. **ודבר נוסף** להצליח תמיד ולהגיע בצורה עקיפה.

ובדרכנו, לא אתה עשית טעות ועל כך אני בא להעיר לך, אלא לאחר זמן ולאחר שגם אתה וגם אני כביכול "שכחנו" ממה שהיה, בוא ונלמד יחד את הנושא.

לדוגמא, אדם שרוצה לדבר עם רעייתו שתחיה על כך שהיא מגביהה את קולה על הילדים, לעולם לא יעשה זאת מיד או בטווח סמוך לזמן בו הגביהה את קולה עליהם, אלא ימתין ככל האפשר למרווח אפילו של כמה ימים וישב לדון אתה יחד מה יכול לגרום לילד לשנות את דרכיו ואת פרי מעלליו. רק לאחר שיעשה זאת כלימוד שלא קשור למעשיה של רעייתו, והדבר לא יתפרש כביכול כהערה על מעשיה, יש סיכוי שהדברים יתקבלו בצורה טובה ואיכותית.

לאמר, לעולם לא פותחים את הפה, גם לא בשביל לומר אנשים, מבלי לא רק לחשוב על הדברים, אלא לחשוב עליהם בצורה המושלמת ביותר. אם אתה בספיקות האם אתה עושה זאת בצורה המושלמת ביותר או חלילה לא, מוטב לשתוק! ועל זה נאמר "מילה בסלע משתוקא בתרין" (מגילה י"ח). מה שתוכל להשיג על ידי אותה מילה שאינה מושלמת, השתיקה תהיה עדיפה עליה פי שניים, כי במקרים שכאלה דיבור לא מושלם לא רק עלול שלא להועיל, אלא עוד יכול להרוס!

ה' יזכנו להשכיל ולומר את דברינו לאחר מחשבה בצורה המושלמת ביותר, ולזכות להגיע מהם לתוצאות הטובות ביותר, בנחת, שלוה ומילוי כל המשאלות לעבודתו יתברך, אמן ואמן.

נ.ב. הכותרת נלקחה מתוך סדרת השיעורים 'הבית השלם', שם מוקדשת שיחה של שעה בנושא. עדיין מומלץ וחובה למי שטרם הספיק, לקבל את סדרת השיעורים 'ללא עלות' במשרדי הישיבה, או בטל': 03-5011150. לא נרפה עד שסדרה זו תיכנס לכל בית יהודי, למענם, ולמען דור העתיד.

אחד הדברים שאי אפשר איתם ואי אפשר בלעדיהם, זו "ביקורת". ומדוע אי אפשר בלעדיה? משום שלא תמיד בחיים בין בני משפחה ובין חברים, ובעיקר בחינוך הילדים, הדברים מתיישבים בלעדי הביקורת, כי לא תמיד האדם שמומלך יודע איך הוא אמור להתנהג ומה הוא אמור לבצע.

לעומת זאת, הסיבה שאי אפשר גם בקיומה של הביקורת - מתחלקת לשלושה.

החלק הראשון - אדם שמבקרים אותו, לפני שהוא מתחיל לחשוב עד כמה הדברים שייכים אליו ועד כמה לא, קודם כל הוא חש בנטייה לדחות את הדברים ולא להסכים לקבלם.

החלק השני - כל דבר שמגיע בצורה של ביקורת אמור להישמע בפני המקבל, כביכול יש בו נגיעה אישית של "מבשל הביקורת", ואם יש נגיעה אישית, ממילא מנסים לרצות את אותה נגיעה אישית, ולא לקבל 'באמת' את דברי הביקורת.

החלק השלישי - הבעיה השלישית והחמורה עוד יותר, היא, שכאשר דברים מגיעים בצורה של ביקורת, בדרך כלל הם לא משפיעים כחינוך לטווח ארוך אלא לטווח הקצר. כלומר, כל זמן שאתה נמצא לידי ומפריעה לך ההתנהגות שלי, אתנהג בצורה הרצויה עליך, אולם מיד לאחר שניפרד כדידים ואתהלך בחוצות אוכל לעשות ככל העולה על רוחי ולנהוג שלא לפי הביקורת.

אם כן, היאך מבשלים את אותה הביקורת אשר קשה אתה וקשה בלעדיה?

בפרשתנו, פרשת דברים, משה רבנו מלמד אותנו כמה יסודות ל'בישול ביקורת'. משה רבנו כל עוד שלא נפרד מעם ישראל, כל עוד שלא ידע שהוא מתקרב ליום פטירתו מן העולם, לא הוכיח אותם. המדרש ורש"י על הפרשה מספרים לנו שמשה רבנו אמר לעם ישראל: "רק עכשיו, לאחר שאני נפרד מכם, אני מוכן לומר בפניכם את הביקורת. ומדוע? משום שרק כעת אין חשש שמחר מישהו מכם יראה אותי ברחוב בשוק ויסתכל עלי בעין לא יפה בגלל שנפגע אתמול מהביקורת שהוא קיבל.

כלומר, הכלל הראשון בביקורת: לעולם, לא לפני ולא אחרי, וכל שכן לא במהלך הביקורת, אסור שתהיה לאדם שכלפיו מופנית הביקורת אפשרות להיפגע ממנה. **אם יש סיכוי שיפגעו מדברי הביקורת שלך בהווה או בעתיד, שמור אותם בכיסך למועד אחר מתאים יותר.**

הדבר השני: המדרש בפרשה מביא את יעקב אבינו שלפני פטירתו התנהג בדיוק כמו משה רבנו והוכיח את בניו. כאשר הוכיח את ראובן ואמר עליו "רְאוּבֵן בְּכֹרִי אֶתָּה כְּחֵי יִרְאֵשִׁית אוֹנִי" (נבאליהו מט, 8), ועל כך הוא המשיך והעיר לו "פְּחָזוּ כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר" (ס"ז, 7). אמר לו יעקב לראובן: בני היקר! האם אתה יודע מדוע לא הוכחתי אותך עד היום? משום שחששתי שאם הייתי מבקר אותך ונותן לך תוכחה במהלך החיים שלי, היית הולך לאחי עשו. היום כאשר אני נמצא בסוף החיים, ואפשרות עשו כבר לא קיימת כל כך, אני מוכן להוכיח אותך. כלומר, יעקב אבינו, שהיה לו בן בוגר וגדול, תלמיד חכם וצדיק, קדוש וטהור, עדיין חשש שמא מחמת אותה ביקורת ילך ויחצה את הקווים לכיוון אחיו הרשע.

ללמדך, שכאשר אתה בא להוכיח, כאשר אתה בא לבקר, ולא משנה אם זה חבר, וכל שכן וקל וחומר אם זה בנך, על הסיכוי הקטן והקלוש ביותר שאותה ביקורת תגרום לו לעזוב את הבית, לעזוב את התורה ולחצות את הקווים, עליך להקפיד את דברי הביקורת, ואפילו למשך שנים ארוכות.

דבר נוסף, כאשר הוכיח משה את עם ישראל, הוא ביקש מכולם להגיע ולעמוד בפניו. והוא הסביר להם: אם חלקכם יהיה פה

נמצאת שם. וכשלא ניתן לעשות כן, אז יש לשלוח את האמא למושב זקנים, ולא להשאיר בבית, בעוד שכל הבית הרוחני שלהם בסכנה גדולה. ועיין במשנה (זכים פ"ב מ"ב), שהרואה אשה, עלול להכשל בזיבה גם בלי להרהר עליה, ע"ש.

ומכאן לגויה המטפלת בבית באשה זקנה וכדומה, יש להזהר מאד שתתנהג בכבוד ראש ובצניעות, ולבקש ממנה לבוא בלבוש צנוע בשלימות ובלי פשרות כלל ועיקר. וכן יעשו שאלת חכם, כדי שיהיה יותר ברור, מבואר ומסודר, כיצד לקיים כיבוד הורים, וכבוד ה' יתברך.

חלוקת חוברות של שידוכים לנשואים

שאלה: קיבלתי חוברות של שידוכים כדי לחלקם לאחרים ולנסות לעזור להם בעניין זה. ופנה אלי אדם שהוא פרוד מאשתו, וביקש ממני חוברת זו כדי לחפש שידוך. והתעוררתי לשאול, האם מותר לתת חוברת של שידוכים לאדם שעדיין הוא נשוי? **תשובה:** דבר זה הוא חמור מאד, וזה פתח לעבירות אם עוזרים לו למצוא שידוך. ומסתמא הוא גם לא יספר את האמת לאשה שהוא נפגש איתה כעת, וזה עוון חמור מאד מכל הצדדים. ובמקום זה כדאי לעזור לו בשלום בית, ובוזה מצילים את שניהם מעבירות.

להתחתן עם אחיינית

שאלה: האם יש בעיה הלכתית או רפואית לבני דודים או דוד ואחיינית להנשא? **תשובה:** אין בזה בעיה הלכתית. ואדרבא, מצוה להתחתן עם דוד שהיא בת אחיו או בת אחותו. וכמובן שעם דודה אסור להתחתן. למעשה, יש לעשות גם בדיקות רפואיות, כדי לגלות שאין בעיות מחמת קורבה משפחתית. וגם לקבל ברכה מגדולי ישראל שליט"א, וזה מצוין (ועיי' הלי"ע ח"ז עמ' רכ"ט).

שאינם של מוסר? ומה הדין ללמוד בתשעה באב הלכות ביקור חולים?

תשובה: כל מה שציינת מותר. ומה שמחזק ביראת שמים ומביא כבוד ראש, הרי זה מצוין.

סעודת מלכים חצי שעה לפני סעודה מפסקת

שאלה: האם זו הנהגה נכונה שאדם יאכל כל מה שירצה לפני הסעודה המפסקת, ולאחר כמחצית השעה יערוך את הסעודה המפסקת כתיקונה?

תשובה: אם יברך ברכת המזון ממש, ואחר כך שוב יסעד סעודה מפסקת ניחא, אולם כשהסעודות צפופות וצמודות, הרי זה כעין הערמה, ואסור. וזאת משום שאין דרך לאכול כך תמיד, ועיקר התענית היא על הסעודה הראשונה, והוי בכלל נבל וכו'. ובפרט שזה גם לא מתאים לעשות כן בערב תשעה באב, ופשוט.

והנהגה נכונה, לאכול את הסעודה העיקרית כרצונו הטוב לפני חצות היום, ואחר כך יסעד את הסעודה המפסקת בכבוד ראש על פי ההלכה בשלימות (ועיי' משני"ב סי' תקנ"ב סי"ב כ"ב, וז"ל מל"ח ט"ז).

שינה בבית ששוהה בו עובדת זרה

שאלה: מה עושים כאשר בבית נמצאת אמא מבוגרת החולה במצב קשה, וילדיה רוצים להביא לה עובדת זרה שתטפל בה בקביעות, אולם בבית ישנם כמה בנים צעירים שעדיין אינם נשואים, ויש בזה בעיה גדולה של צניעות?

תשובה: זו שאלה קשה, שהרי לישון באותו בית שנמצאת בו גויה עובדת זרה, יש בזה סכנה רוחנית גדולה לבנים השוהים שם, והתוצאות מסוכנות ברוחניות, רחמנא ליצילן.

ולכן, חובה קדושה לשלוח את הבנים לשיבות קדושות, כדי יעסקו בתורה עד החתונה (בשיבת צעדיה הנכונים מוכנים לקבל אורח), ולא ישהו בבית כל זמן שהגויה

עבודת שיפוצים בשבוע שחל בו תשעה באב

שאלה: מי שהציעו לו עבודה לשפץ דירה בשבוע שחל בו תשעה באב, ואם הוא לא יקח את העבודה הזו, יעבירו אותה לאדם אחר, האם הוא יכול לקחת את העבודה הזו, או שעדיף להמנע מכך?

יש לציין שמצב הפרנסה של אדם זה הוא אינו כל כך טוב.

תשובה: מותר לכתחילה, משום שאחרי הכל זה הפסד. ואין זה חופת חתן וכלה, ולכן אין להחמיר (ועיי' חו"ע ארבע תעניות עמ' קס"ט).

הכל בכובד ראש!

שאלה: אשתי מעוברת והיא לא תצום בתשעה באב דחוי, כפסקו של מרן הראשון לציון הרב יצחק יוסף שליט"א. השאלה היא, האם מותר לה לעבוד במקום הפסד? יש לציין שזה הפסד כפול כי כל יום עבודה קובע את דמי הלידה?

תשובה: יכולה לעבוד כרגיל. ואין שיהיה, צריך שהכל יהיה בכובד ראש. ויש להשתדל שלא לאכול ולשתות בפני אנשים.

צום למעוברת בתשעה באב דחוי

שאלה: רצייתי לשאול האם מעוברת בחודש התשיעי להריונה, הנמצאת בשמירת הריון, צריכה לצום בתשעה באב דחוי?

תשובה: מעוברת פטורה מצום בתשעה באב דחוי, ואם חל תשעה באב במוצאי שבת, עושה הבדלה ואוכלת מיד כפי רצונה כרגיל בלא שיעורים (ועיי' חו"ע ארבע תעניות עמ' רע"ג, ובי"ח ח"ה סי' טז).

לימוד פרקי אבות והלכות ביקור חולים בתשעה באב

שאלה: מה הדין ללמוד בתשעה באב פרקי אבות, האם הדין הוא כמו באבל שמותר (עיי' לקו"י, וכן בחו"ע אכלת ח"ב)? והאם ישנם משניות שצריך לדגל, משום

המשך מעמוד 1

כלומר כל בקשותיו היו לכבוד ה' יתברך. ולכן צריך לכיין היטב באזכרת כבוד שמים, להתאמץ בכוונת אמן, ויהא שמיה רבא.

וכידוע רבינו חיים ויטאל זיע"א בהקדמה לספר הקדוש עץ החיים, מאריך על אותם חכמים בעיניהם שהיה להם כבוד ופרסום התורה ומכוונים שיהיה להם כבוד ופרסום וכיוצא בזה, שהם מעכבים את הגאולה, כי עושים למען עצמם ולא למען ה' יתברך, ע"ש. ומבואר בגמרא (גיטין טז.) שבזמן חורבן בית שני היו צדיקים גדולים ונענשו בגלל שלא התאבלו על ירושלים עיר הקודש ע"ש.

ומכאן למדנו, שעל כל צער, קושי, מסירות נפש, ותרנות, עשיית שלום, אמירת מילה טובה, כף זכות, השכמה, שמירת הלשון והעיניים, שמירת הקדושה. שיכוין בכל זה להקמת שכינתא מעפרא, כלומר למען כבוד ה' יתברך. וזה משמח את ה' יתברך, וה' יתברך יש לו נחת רוח גדול בזה (עיי' מסילת

ישיבם פתק יט"ו).

ביום, יש לומר כן באימה ויראה, כי יש כאן למתבונן רווח והצלה גדול מאד (משני"ב קל"ב ח'). צדיק, זה מי שמכוון לשם שמים! כולנו עושים מצוות, אבל לשמוח בפורים ולקפוץ ולהתלהב, זה לא קשה! אבל מי שבוכה בתשעה באב, מי שבוכה בתיקון חצות, מי שבוכה באמירת אל מלך והוא רחום בשני וחמישי! זה צדיק שמכוון לשם שמים.

כלומר על כבוד שמים (הרי"ר ד"ב קוק שליט"א בספר וילא יתחן לכות ח"א דף רמ"ז).

וכן מי שמשקיע ומכוין בברכת תשכון, ואת צמח, כי אלו ברכות שבתפילה על כבוד שמים בלבד (עיי' סה"ח סימן קי"ח סי"ח ח') וכן בברכת מגן אברהם ובקריאת שמע ובאמירת יהא שמיה רבא, וזה היסוד של להקמת שכינתא מעפרא.

ויה"ר שבין המצרים יהפך לשמחה בלי מצרים, אמן ואמן. שבת שלום.

לסיכום:

מפורש בשולחן ערוך (ס"ט תקפ) שיש מצוה להצטער כל השנה על חורבן בית המקדש ועל כבוד התורה, ועל חילול השם ע"ש. וכיצד ניכרים הדברים וכיצד ניתן לעשות זאת? כל פעם ובכל ענין שיש לאדם נזק, צער, קושי מסויים, טורח גדול, ויצר הרע מנסה להכניסו לכעס או לעצבות, יש להפעיל מיד כבוד שמים, ולכוין שמוכן לסבול צער זה ומאמין שזה מהשמים. וסובל להקמת שכינתא מעפרא. ולדוגמא אם הוצרך להחליף בגד מסויים שהתלכלך, ואפילו בגדי שבת, ולא מסתדר, ולובש בגד לא נקי, ולא כועס, ומכוין לכבוד השכינה, הרי זה תיקון גדול! וזה בגד של אמונה, בגד של בית המקדש! (ועיי' פתח ע"ז ט"ז).

ועל אחת כמה וכמה על מחלוקות של בין אדם לחבירו שמוכן להשלים לשם שמים, ובוזה בונה את בית המקדש. וכן אמירת עלינו לשבח בסוף התפילה ג' פעמים

